

Calamiteitenonderzoek in Rijks Justitiële Jeugdinrichting Den Hey- Acker

Onderzoek naar aanleiding van het overlijden van een jongere
als gevolg van een steekincident

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding.....	4
1.1. Afbakening en context.....	5
1.2. Opzet van het onderzoek.....	5
1.3. Normenkader	6
2. Conclusies	7
2.1. Onderbouwing	7
2.1.1. Het handelen van de medewerkers op de dag van het steekincident	7
2.1.2. Risicomanagement in de behandeling, begeleiding en beveiliging van de jongere	8
3. Leer- en verbeterpunten	12
Vervolg	13
Bijlage 1 Lijst van documenten	14
Bijlage 2 Normenkader	16
Bijlage 3 Leer –en verbeterpunten die de RJJJ Den Hey-Acker tijdens het onderzoek formuleerde.....	18

Voorwoord

Dit is de zakelijke weergave van een onderzoek naar aanleiding van een calamiteit waarbij een jongere overlijdt tijdens een verblijf in een Justitiële Jeugdinrichting. Een dergelijke calamiteit gebeurt gelukkig zelden. In de eerste maanden van 2022 doet zich echter een uitzonderlijke situatie voor. Er overlijdt een jongere in januari 2022 en in april 2022. Beide jongeren hadden een PIJ-maatregel en verbleven in de RJJJ Den Hey-Acker. Deze zakelijke weergave doet verslag van het onderzoek naar aanleiding van het overlijden van de jongere in april 2022. De jongere werd neergestoken door een groepsgeenoot. Deze zakelijke weergave publiceren de inspecties tegelijkertijd met de zakelijke weergave van het onderzoek naar aanleiding van het overlijden van een jongere in januari 2022. Dit in verband met overeenkomsten in de conclusies en aanbevelingen.

Onderzoek overlijden jongere in april 2022

Mijn medeleven gaat allereerst uit naar de familie en andere naasten van de jongere. Zij moeten een dierbare missen en hebben vragen over hetgeen er is gebeurd. De inspecties hopen dat zij met de uitkomsten van dit onderzoek in ieder geval een deel van hun vragen kunnen beantwoorden.

Een belangrijke constatering in dit onderzoek is het tekort aan penitentiaire en forensische scherpthe (het veiligheidsbewustzijn en het handelen ernaar) bij medewerkers. Deze alertheid en de aandacht hiervoor behoeven verbetering, maar vloeien ook voort uit een tekort aan personeel. Dit personeelstekort is tegelijk een tweede belangrijke constatering. De personele inzet was van invloed op de behandeling, begeleiding en beveiliging in de periode voorafgaand aan de calamiteit. Door personeelskrapte werden sommige taken zoals trainingen van medewerkers niet of minder uitgevoerd. De toen geldende coronamaatregelen waren voor een deel van invloed op de personeelsinzet en daarmee debet aan een deel, maar niet alle, uitkomsten. Daar waar dit aan de orde was, benoemen de inspecties dat.

Bovenstaande constatering zagen de inspecties ook in het onderzoek naar aanleiding van het overlijden van een jongere in januari 2022. Bovendien hebben deze constatering overeenkomsten met de knelpunten uit het intensieve toezicht. Daar hebben de inspecties aangegeven dat knelpunten in de randvoorwaarden waaronder de personeelsinzet resulteren in ernstige tekortkomingen in de kwaliteit van de taakuitvoering.

Dit onderzoek had niet plaats kunnen vinden zonder de inzet van de medewerkers en de directie van de RJJJ Den Hey-Acker en de school. Ik wil hen namens de inspecties bedanken voor hun bijdrage aan dit onderzoek. Zij hebben zich kwetsbaar opgesteld in een periode waarin zij aangedaan waren omdat zij een van hun jongere zijn verloren. Het waren openhartige en soms gevoelige gesprekken.

De inspecties zagen bij alle respondenten een tomeloze inzet, een enorme betrokkenheid bij de doelgroep en een sterke behoefte om de kans dat zoiets nog

een keer gebeurt te verkleinen. Ik wil hier nogmaals benadrukken dat de inspecties die behoefte met hen delen en hopen dat de leer -en verbeterpunten ter harte worden genomen.

Esther de Kleuver

Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

Mede namens Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie van het Onderwijs en de Nederlandse Arbeidsinspectie

1. Inleiding

Op 15 april 2022 heeft een jongere (hierna: de jongere)¹ in Rijks Justitiële Jeugdinrichting locatie Den Hey-Acker (hierna: de RJJJ Den Hey-Acker) in Breda met een koksme in de huiskamer van de leefgroep ingestoken op twee groepsgenoten. Een groepsgenoot liep zulke ernstige steekverwondingen op dat hij daardoor overleed. Bij de andere groepsgenoot leidde het steekincident tot niet levensbedreigende verwondingen. De jongere maakte ook een levensbedreigende steekbeweging richting een groepsleider die hem net op tijd ontweek. Ook maakte de jongere een stekende beweging naar een andere groepsleider, waardoor voor haar een bedreigende situatie ontstond.²

Het overlijden van de groepsgenoot is allereerst een groot verlies voor zijn nabestaanden. Het steekincident had ook een enorme impact op de medewerkers en de jongeren binnen de RJJJ Den Hey-Acker. Daarnaast zorgde het steekincident voor maatschappelijke onrust, immers zou het verblijf in de RJJJ Den Hey-Acker veilig moeten zijn voor jongeren en medewerkers. De rechtbank Zeeland-West-Brabant veroordeelde de jongere in februari 2023 tot acht jaar gevangenisstraf en TBS met dwangverpleging.³

Als een jongere die in een JJI verblijft overlijdt, doen de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: Inspectie JenV) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: IGJ) onderzoek.⁴ Dit onderzoek voerden de twee inspecties gezamenlijk uit met de Nederlandse Arbeidsinspectie (hierna: de NLA) en de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de IvHO). Het onderzoek is uitgevoerd tussen juni 2022 en januari 2023. Op dat moment voerden de inspecties in de RJJJ Den Hey-Acker reeds een onderzoek uit naar aanleiding van het overlijden van een jongere na een gijzeling van - en onttrekking aan - zijn begeleiders.⁵ Het had de voorkeur van de inspecties en de RJJJ om over beide calamiteiten tegelijkertijd te rapporteren gelet op eventuele parallelle uitkomsten.

Deze rapportage is een beknopte weergave van een uitgebreider rapport dat de inspecties aan de RJJJ Den Hey-Acker en de Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: DJI) hebben gericht. Dit rapport hebben de inspecties niet openbaar gemaakt omdat hier bijzondere persoonsgegevens zoals justitiecontacten en behandelgegevens van de jongere in staan. In deze zakelijke weergave geven de inspecties de conclusies en de verbetermaatregelen integraal weer. In de onderbouwing hebben de inspecties de weergave beperkt.

¹ De jongvolwassen dader die op 1 maart 2023 werd veroordeeld tot 8 jaar gevangenisstraf en een tbs-maatregel met dwangverpleging.

² ECLI:NL:RBZWB:2023:1313, r.o. 4.3.5 en 4.3.6.

³ ECLI:NL:RBZWB:2023:1313.

⁴ Zie de [Leidraad Meldingen Jeugd](#).

⁵ Calamiteitenonderzoek in de RJJJ Den Hey-Acker, onderzoek naar aanleiding van het overlijden van een jongere na een gijzeling van en onttrekking aan zijn begeleiders.

1.1. Afbakening en context

Het onderzoek is gericht op de RJJJ Den Hey-Acker⁶ en de school binnen de inrichting, het Ginnekencollege. De locatie Den Hey-Acker maakt onderdeel uit van de Rijks Justitiële Jeugdinstelling (hierna: RJJJ) waar nog drie andere locaties onder vallen. Het Ginnekencollege is een orthopedagogische onderwijsinstelling die gespecialiseerd onderwijs biedt aan jongeren die in de RJJJ Den Hey-Acker verblijven en is onderdeel van de stichting Koraal.⁷ De missie van de RJJJ is jongeren insluiten, begrenzen en hen tegelijkertijd motiveren en toerusten om zich zo goed mogelijk te blijven ontwikkelen.⁸ Het uiteindelijke doel van de uitvoering van een straf of maatregel is (her)opvoeding en voorbereiding op terugkeer in de maatschappij en de kans op recidive te verkleinen.⁹

De jongere verbleef vanaf maart 2021 in de RJJJ Den Hey-Acker. In september 2021 werd hij veroordeeld tot een PIJ-maatregel¹⁰ en verbleef hij op een reguliere langverblijfgroep met de groepsgenoten die ook slachtoffer waren.

Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat omtrent de slachtoffers geen sprake was van specifieke informatie die van invloed was op het kunnen ontstaan van het steekincident. Dit rapport gaat daarom niet in op hun individuele behandeling en begeleiding.

1.2. Opzet van het onderzoek

De inspecties onderzochten de gebeurtenissen voorafgaand aan, tijdens en na het steekincident met als doel leer- en verbeterpunten te kunnen achterhalen. Het doel van dit onderzoek is het leren van het incident en het formuleren van verbeterpunten. Het onderzoek had nadrukkelijk niet als doel een schuldige aan te wijzen. Met die insteek hebben de inspecties de gesprekken gevoerd met alle betrokkenen. Dit waren openhartige gesprekken, waar de inspecties medewerkers zagen die erg betrokken zijn bij hun werk. Eén van de vragen die de inspecties zichzelf stelden en bij vele anderen in de maatschappij leefde, was of er voorafgaand aan het steekincident oorzaken waren aan te wijzen die hebben geleid tot het kunnen ontstaan van dit incident. De onderzoeksvraag luidde daarom: *Hoe heeft de RJJJ Den Hey-Acker gehandeld in aanloop naar, tijdens en na de calamiteit?*

Voor de beantwoording van de onderzoeksvraag hebben de inspecties gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. De inspecties hadden inzage in de jongerendossiers, verslagen over de voortgang van de begeleiding en de behandeling van jongeren en beleidsdocumenten van de RJJJ Den Hey-Acker. De

⁶ De locatie Den Hey-Acker biedt plaats aan 94 jongeren in de leeftijd tussen de 12 en 25 jaar. Ze verblijven hier op basis van een strafrechtelijke titel. Het gemiddelde verblijf is 92 dagen. Er werken bijna 200 medewerkers in de RJJJ.

⁷ Aan jongeren tussen de 12 en 22 jaar.

⁸ De RJJJ volgt als onderdeel van de divisie Forensische Zorg/ Justitiële Jeugdinstellingen van DJI de missie en visie van de sector.

⁹ Zie artikel 2, lid 2 van de BJJ.

¹⁰ Met een PIJ-maatregel wordt een jongere met een ontwikkelingsstoornis of een psychische aandoening opgenomen in een JJI. Hier krijgt hij een intensieve behandeling en begeleiding om herhaling van het misdrijf te voorkomen. De rechter legt de PIJ-maatregel op voor de duur van drie jaar waarvan één jaar voorwaardelijk. De maatregel kan worden verlengd en mag in totaal maximaal zeven jaar duren. Na de maximale periode kan de PIJ-maatregel, als de veiligheid van de maatschappij dit vereist, omgezet worden in een maatregel van terbeschikkingstelling (TBS), zie artikel 77s WvSr.

inspecties voerden daarnaast observaties uit in de RJJ Den Hey-Acker. En zij hebben gesproken met medewerkers van de RJJ Den Hey-Acker, de school, de commissie van toezicht en jongeren. Vanwege het strafrechtelijk onderzoek naar de jongere, konden de inspecties de interviews met directbetrokkenen pas –vanaf oktober 2022 – uitvoeren. Tot slot hebben de inspecties de processen-verbaal opgevraagd van de agenten die ter plaatse kwamen en de verslagen van het ambulancepersoneel.

1.3. Normenkader

De inspecties toetsten hun bevindingen aan de geldende wet- en regelgeving die gaat over de tenuitvoerlegging van sancties in een JJI. JJI's moeten op grond van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen (hierna: BJJ) en het Reglement justitiële jeugdinrichtingen (hierna: RJJ) passende opvang en behandeling bieden. Dat wil zeggen dat zij zorg van goed niveau moeten bieden die doeltreffend, doelmatig en gericht is op de jongere en zijn reële behoefte. De kwaliteit van het verblijf moeten JJI's bovendien systematisch bewaken, beheersen en verbeteren.¹¹ Daarnaast moeten de JJI's zorgen voor een veilige omgeving voor en een menswaardige bejegening van de jongeren.¹²

De inspecties zijn bovendien nagegaan in hoeverre er is gehandeld volgens de protocollen en werkinstructies die de RJJ Den Hey-Acker hanteert (zie bijlage 1). De inspecties onderzochten het handelen van de RJJ Den Hey-Acker ten aanzien van de omgang met en behandeling van de jongere, de inzet van veiligheidsmaatregelen in de RJJ Den Hey-Acker en de randvoorwaarden bij de uitvoering zoals de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsinzet.

Voorafgaand aan het onderzoek hebben de inspecties een kader opgesteld (zie bijlage 2). Dit bevat de normen over het handelen van de RJJ Den Hey-Acker en de school ten aanzien van:

- a) De omgang met en de behandeling van de jongere
 - De omgang en behandeling van de jongeren zijn passend en gericht op het voorkomen van terugval in criminaliteit;
 - De rechtspositie van de jongeren is gewaarborgd als voorwaarde voor behandeling en veiligheid;
- b) Veiligheid
 - De risico's op agressie en geweld zijn voldoende geïnventariseerd en er worden passende controlemaatregelen ingezet, te denken valt aan, agressiebeheersing en drugsontmoediging;
- c) Randvoorwaarden
 - In de RJJ zijn de randvoorwaarden in orde om zorg te kunnen dragen voor de behandeling en de beveiliging. Denk hierbij aan de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsinzet, verslaglegging en communicatie, samenwerking en sturing.

¹¹ Zie artikel 3d van de BJJ gelezen in samenhang met artikel 77, 78 en 79 van de RJJ en de Nota van Toelichting RJJ, p. 29-30.

¹² Zie artikel 2 van de BJJ gelezen in samenhang met artikel 24 van de RJJ.

2. Conclusies

- 1. De inspecties concluderen dat de medewerkers op de dag van het steekincident grotendeels volgens de afspraken en de procedures handelden, maar dat de procedures over het voorkomen van agressie en geweld binnen de RJJI Den Hey-Acker en de school niet voort zijn gekomen zijn uit een actuele inventarisatie van veiligheidsrisico's.**
- 2. De inspecties concluderen dat de RJJI Den Hey-Acker en de school in de aanloop naar het steekincident meer aandacht hadden moeten hebben voor het risicomanagement¹³ in de behandeling, begeleiding en beveiliging van de jongere. De inspecties zien in de aanloop te weinig penitentiaire en forensische scherpste bij de begeleiding en behandeling van de jongere.**

2.1. Onderbouwing

2.1.1. Het handelen van de medewerkers op de dag van het steekincident

Risico-inschatting en handelingen groepsleiding

Anderhalf uur voor het steekincident worden alle jongeren op kamer ingesloten. De groepsleiding kwalificeerde het gedrag van de jongere (hij keek star en reageerde niet meer op de groepsleider) als een risico-sigitaal waar extra op gelet moest worden. Het behandelteam¹⁴ besprak dit bij de overdracht tussen de ochtend- en middagdienst. De inspecties konden niet reconstrueren wie de jongere uitsloot en hoe de groepsleiding zijn gemoedstoestand in zijn kamer waarnam. Toen de jongere op de leefgroep kwam werden er geen bijzonderheden gezien in zijn houding en gedrag (hij oogde vrolijk). De jongere vroeg om een mes om te kunnen koken en de groepsleider handelde bij de uitgifte van het mes volgens de toen algemeen geldende werkwijze, zijnde een mondelinge werkinstructie. Er was geen aanleiding om het mes niet te geven. De groepsleiders handelden ook na het incident volgens de procedures uit het 'Actiehandboek Calamiteiten' van de RJJI Den Hey-Acker. Zij maakten direct alarm en wisten zichzelf en andere jongeren in veiligheid te brengen. Ook wist een groepsleider de-escalierend te handelen door op de jongere in te praten, waardoor hij het mes uiteindelijk liet vallen en ingerekend kon worden.

De medewerkers die opgepiept werden om te ondersteunen en ter plekke kwamen, konden niet zien welke situatie zij zouden aantreffen, omdat de deur naar de leefgroep geen raam heeft. Het steekincident was voor hen een uitzonderlijk heftige situatie. De bedrijfshulpverleners (hierna: BHV'ers) startten samen met de

¹³ Hiermee bedoelen de inspecties de afweging van de actuele risico's en management daarvan. Tijdens het onderzoek en in de wederhoor geeft de RJJI aan dat de term risicomanagement alleen gebruikt wordt voor de fase van verlot. De inspecties hanteren dit begrip voor beide fases dus ook voor de taxatie van de risico's op gevaarlijk gedrag (kan ook recidive zijn) binnen de instelling en een expliciet overweging of extra inzet van veiligheidsmaatregelen nodig is.

¹⁴ Het behandelteam bestaat primair uit de groepsleiding en het duale team: behandelcoördinator en afdelingshoofd. In de teamoverleggen waar de jongeren worden besproken, zijn ook het onderwijs en de Individueel trajectbegeleider uitgenodigd.

aanwezig de hulpverlening aan de slachtoffers. De beveiligers hebben de jongere weggehaald en ingesloten. Aan de externe hulpdiensten is direct de ernst van de situatie overgebracht, zij waren snel ter plaatse. De politie en de ambulance waren circa acht minuten na de oproep ter plaatse en het mobiel medisch team 23 minuten na de oproep.

Optreden BHV en externe hulpdiensten

Het optreden van de BHV en de externe hulpdiensten was grotendeels volgens de procedures uit het 'Actiehandboek Calamiteiten' van de RJJJ Den Hey-Acker.¹⁵ De begeleiding van de externe hulpdiensten was op onderdelen niet op orde. Hoewel een medewerker van de RJJJ Den Hey-Acker de externe hulpdiensten buiten opwachtte, bleek dat zowel de politie als de ambulance in eerste instantie niet bij de juiste ingang stonden. Eenmaal binnen was het beleid omtrent het meenemen van wapens door de politie niet duidelijk. Bovendien verwachtte de politie, terecht, meer initiatief bij de medewerkers van de RJJJ Den Hey-Acker om hen in de inrichting naar de juiste plek te begeleiden.

Verder zien de inspecties dat het betrekken van de interne medische dienst en het communiceren hierover richting die dienst onvoldoende gebeurde. De inspecties zagen dat de BHV in de periode voorafgaand aan het incident vanwege de COVID-19-pandemie en de toen geldende coronamaatregelen langdurig niet voldoende heeft kunnen oefenen en met de inzet van externe hulpdiensten.¹⁶

Nazorg medewerkers

Het lokale opvang- en nazorgteam in de RJJJ Den Hey-Acker was op het moment van het incident erg onderbezet. Het opvangteam bestond uit drie personen waarvan er één ziek was en één afwezig. Dat is kwetsbaar en zwaar voor het derde teamlid. Er kwam snel hulp vanuit de RJJJ de Hunnerberg en de RJJJ de Hartelborgt om de collegiale opvang toch te kunnen realiseren.

Hoewel de RJJJ Den Hey-Acker ten tijde van de calamiteit grotendeels volgens de procedures handelde zijn de procedures niet gebaseerd op een actuele inventarisatie van risico's (zie hiervoor tekst onder 'Algemeen risicomanagement')

2.1.2. Risicomanagement in de behandeling, begeleiding en beveiliging van de jongere

De jongere was pas sinds een aantal maanden beter in staat om mee te werken aan zijn behandeling en begeleiding. De RJJJ Den Hey-Acker had de aanwezige risicofactoren goed in beeld, namelijk: psychische en/ of psychiatrische problematiek en een hoog risico op plotseling (excessief) agressief gedrag. De RJJJ

¹⁵ Een calamiteitenplan is wettelijk verplicht. Hierin zijn de acties en de actiehouder geregeld in het geval van een calamiteit, zie artikel 76 RJJ.

¹⁶ Het beleidskader BHV van DJJ van september 2019 en de bijbehorende toolkit oefenjaarkalender beschrijven dat er circa 49 oefeningen per jaar plaats zouden moeten vinden. Vanaf januari 2021 tot aan april 2022 zijn de volgende oefeningen uitgevoerd: 7 alarmeringsoefeningen, 1 brand & ontruimingsoefening, 1 ontruimingsoefening en 1 tabletopoefening/ scenario-denken. Vanaf de start van de COVID-19-pandemie (maart 2020) tot ver in 2022 hebben de externe hulpdiensten aangegeven alleen naar de locaties te komen voor daadwerkelijke inzet.

Den Hey-Acker zette meerdere interventies en therapieën¹⁷ in om inzichtelijk te krijgen wat voor de jongere zelf en voor de medewerkers risicosignalen zouden kunnen zijn. De school was zich onvoldoende bewust van dit risico, hoewel zij daar wel kennis van had kunnen en moeten hebben.

Individueel risicomangement

Op de groep waar de jongere verbleef, verbleven ook zeven andere jongeren. De jongeren in de groep kenmerkten zich vooral door antisociale problematiek en onder andere ook agressieproblematiek. De RJJJ Den Hey-Acker probeerde zich een beeld te vormen terwijl de jongere op deze groep verbleef. In de tussentijd zette de inrichting geen extra veiligheidsmaatregelen voor hem in omdat ze inschatte dat zijn risicoprofiel niet afweek van de andere jongeren in de leefgroep. De inspecties missen hierbij de afweging binnen het behandelteam en het Psycho Medisch Overleg (het besluitvormend behandeloverleg, hierna: PMO) waarom de jongere voldoende veilig voor zichzelf en anderen kon functioneren op deze groep, omdat ze hem –naar eigen zeggen– nog niet goed konden lezen en hij wel met enige regelmaat plotseling zeer agressief werd. De inspecties vragen zich af of de jongere vanwege die onvoorspelbaarheid met meer individuele maatregelen bejegend moest worden in het kader van de interne veiligheid.

Algemeen risicomangement

De algemene veiligheidsmaatregelen lieten ruimte voor bepaalde vrijheden zoals het gebruik van (grote) messen tijdens het koken op de groep en binnen het onderwijs. De Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E)¹⁸ voor deze leefgroep ontbrak en de algemene veiligheidsmaatregelen voor deze leefgroep werden niet multidisciplinair vormgegeven en cyclisch heroverwogen. Risico-inschattingen volgens de RI&E voor de leefgroepen en klassen zouden op multidisciplinaire wijze vorm moeten krijgen, vanuit de disciplines: onderwijs, beveiliging, begeleiding behandeling.¹⁹ De manier waarop de RJJJ Den Hey-Acker en de school dit hebben ingericht was te weinig samenhangend.

De werkwijze is voor de RJJJ Den Hey-Acker onvoldoende geborgd in de organisatie omdat er slechts één medewerker belast is met deze taak voor alle RJJJ-locaties. Om veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk in te perken is het van groot belang dat de verplichte RI&E tijdig en volledig wordt uitgevoerd. Zodra er veranderingen zijn die impact hebben op de veiligheid en gezondheid van werknemers moet deze ook geactualiseerd worden. Dit geldt ook voor de school. De school volgt namelijk het veiligheidsprotocol van de RJJJ Den Hey-Acker.²⁰ De school moet het risicomangement ook cyclisch opnieuw bekijken op basis van de veranderende complexe doelgroep. Het gebruik van scherpe voorwerpen is één van de

¹⁷ Zoals Leren van Delict en YOUTURN. Leren van Delict is een cognitief-gedragsmatige interventie voor jongeren die een (gewelddadig) delict pleegden en hiervoor in een JJI zijn geplaatst. Er wordt gewerkt aan de hand van een protocol waarin per bijeenkomst is aangegeven wat er gedaan moet worden. YOUTURN is een integratie en uitbreiding van twee methodieken: het Sociaal Competentie Model (SCM) en TOPs!. Alle onderdelen van YOUTURN zijn erop gericht om jongeren te leren om verantwoordelijk te denken, zich verantwoordelijk te gedragen én elkaar daarbij te helpen.

¹⁸ Organisaties zijn op grond van de Arbeidsomstandighedenwet verplicht een RI&E uit te voeren. Met een RI&E brengt een organisatie alle arbeidsrisico's in kaart en stelt daarbij een plan van aanpak op voor het beheersen van deze risico's. Het doel van de RI&E is o.a. om veilig te werken. Met de RI&E schat de RJJJ cyclisch de risico's op agressie en geweld in. De RJJJ treft hierbij maatregelen ter preventie en beheersing van agressie en geweld. Dit draagt bij aan een gedegen veiligheidsbeleid.

¹⁹ gebaseerd is op Arbowetgeving. Het gaat o.a. om art. 15.1 en 12.1.

²⁰ Zie [Schoolgids Ginnekencollege](#), p. 24.

veiligheidsrisico's die hierin wordt meegenomen en waarvoor beheersmaatregelen beschikbaar dienen te zijn. Hoewel het messenbeleid, zijnde een mondelinge werkinstructie, bij eenieder bekend was, ontbrak een schriftelijk vastgesteld messenbeleid bestaande uit randvoorwaarden voor de uitgifte en het gebruik van messen en andere scherpe voorwerpen.

De inspecties constateren dat de doelgroep in de JJI's door de jaren heen steeds zwaarder is geworden.²¹ De doelgroep is ouder, heeft complexere problematiek en is vaker ook buiten de inrichting betrokken bij steekincidenten. Temeer reden om de inschatting van de veiligheidsrisico's en de bijpassende maatregelen multidisciplinair op te pakken.

De inspecties willen hier niet mee zeggen dat het pedagogisch leef-, leer- en behandelklimaat plaats moet maken voor een meer beheersmatige aanpak, maar zij vinden dat er meer aandacht nodig is voor interne veiligheid om veilig leef-, behandel- en leerklimaat te creëren.

Hier hoort bij dat elke professional daarbij voldoende expertise en tijd heeft om goed invulling aan die rol te kunnen geven.

Kennis over de risico's

De groepsleiding is in het algemeen op de hoogte over de kenmerken van de jongeren op een leefgroep. Een deel van de vaste groepsleiders van de leefgroep was nieuw en niet iedereen was op de hoogte over de specifieke instructies rondom de jongere. In de volgende paragraaf over personeelsbezetting wordt daar verder op in gegaan. Als gevolg van het beperkte beeld dat de RJJJ Den Hey-Acker had over de triggers op agressie voor de jongere, waren de handelingsadviezen in zijn perspectiefplan²², de groepsoverdrachten en in zijn signaleringsplan vooral gericht op het met rust laten van de jongere. Het behandelteam besprak zijn onvoorspelbare gewelddadig gedrag in die zin dat teamleden hiervan wisten. Het blijkt te weinig uit overlegverslagen van het teamoverleg en het PMO wat er werd besproken over de jongere en of de gekozen aanpak werkte. De kennis over de risico's van de jongere en de manier waarop men hiermee het beste kon omgaan, werd onvoldoende vertaald in de instructies voor zowel de leraren als de groepsleiding.

Kwalitatieve personeelsbezetting

In het orthopedagogisch leefklimaat speelt de groepsleider volgens de visies van de RJJJ en DJI een centrale rol.²³ Die visie stelt terecht hoge verwachtingen aan de groepsleiders in een JJI.²⁴ Zij werken dagelijks met jongeren die vaak complexe problemen hebben waaruit ook agressie en geweld kan voortkomen. Het werken in een JJI is daardoor risicovol. Hoewel een steekincident gelukkig zeer uitzonderlijk

²¹ Zie inspectiebrieven '[Zorgen Inspecties kwaliteit taakuitvoering JJI's](#)' van 4 juli 2019 en '[Bevindingen monitor personele bezetting en veranderde doelgroep JJI's en scholen](#)', van 15 januari 2021.

²² Een perspectiefplan geeft een beeld van de problematiek met daarbij leerdoelen om tijdens het verblijf aan te werken. Zie artikel 20 en 52, lid 2 van de BJJ gelezen in samenhang met de artikelen 25 en 64 van de RJJ.

²³ Visie op Orthopedagogisch Leefklimaat, versie 2, 19 juli 2013 en Visie op de psychiatrische behandeling van jongeren in de Justitiële Jeugdinstellingen, 28 maart 2014.

²⁴ De beroepskwalificatie-eisen staan in het Personeelsreglement van DJI, de meest recente is van februari 2023.

is, moeten de RJJI Den Hey-Acker en de medewerkers er wel rekening mee houden. De inspecties zagen dat er in de aanloop naar het steekincident onvoldoende waarborgen waren voor groepsleiders om hun werk goed uit te kunnen voeren. Ondanks dat de minimumbezetting van het personeel in de maanden voor het incident grotendeels op orde was, was er wel sprake van kwetsbaarheid door discontinuïteit en de inzet van (jonge) onervaren medewerkers.²⁵ Op de dag van het steekincident was de bezetting in de middag kwantitatief gezien op orde maar kwalitatief gezien erg kwetsbaar, omdat alleen de externe invalkracht als groepsleider ervaring had met deze specifieke doelgroep. Vanwege de personeelwisselingen was de kennis over het werken met de doelgroep, maar ook de kennis over penitentiaire²⁶ en forensische²⁷ scherpste in het algemeen bij een relatief groot deel van de groepsleiders nog te weinig aanwezig. Voor de kennis over de dossiers van de jongere geldt dat interne invallers voor een dienst niet altijd tijd hebben om deze door te nemen. Verder hebben externe invallers geen toegang tot de dossiers van de jongeren. Daarnaast waren de medewerkers in de maanden voorafgaand aan het steekincident niet allemaal voldoende getraind in de fysieke weerbaarheid en werden BHV-oefeningen nog niet voldoende uitgevoerd.

Terugkerende verbeterpunten binnen de JJI's

De uitkomsten van dit onderzoek moeten worden gelezen met de notie dat de inspecties al vanaf 2017 extra aandacht vragen voor een aantal kwetsbare thema's binnen de JJI's. Zij hebben specifiek aandacht gevraagd voor de zwaardere en oudere doelgroep, het daarbij horende onderwijs en activiteiten aanbod, en de aanhoudende tekorten in de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbezetting. De doorontwikkeling voor de JJI's om een ander aanbod tot stand te brengen komt niet van de grond. Vanwege de aanhoudende capaciteits- en personeelstekorten hebben de inspecties sinds juli 2021 het toezicht op de JJI's geïntensiveerd. De JJI's kregen ruimte om te werven voor extra groepsleiding zodat de bezetting op de leefgroep drie in plaats van twee groepsleiders is. In november 2022 constateerden de inspecties dat de opdracht van de JJI's onuitvoerbaar was. Zij vragen de minister voor Rechtsbescherming en DJI om actie.²⁸

²⁵ In september 2021 was 19% van de groepsleiding in de RJJI extern ingehuurd. In oktober 2021 en november 2022 lag dit rond de 21% en in januari 2022 rond de 14%. Het ziekteverzuim lag in de periode tussen september 2021 en maart 2022 rond de 12,7%. In de periode oktober 2021 tot januari 2022 stroomden er 13 vaste medewerkers uit. De instroom is in die periode net iets lager. In april 2022 stroomden er 7 nieuwe medewerkers in.

²⁶ Penitentiaire scherpste is een professionele houding van de medewerker van DJI, die tot uiting komt in het adequaat (kunnen) handelen omdat risico's in beeld zijn en hierop maatregelen zijn getroffen, vertaald en vastgelegd in instructies en werkprocessen. Er is bereidheid om te verbeteren en te leren van fouten. Er is vertrouwen in de organisatie door goed leiderschap, een management dat het goede voorbeeld geeft en transparante communicatie. De medewerker van DJI is vaardig en bekwaam voor de functie, is omgevingsbewust en beschikt over een werkhouding die daar bij past. Deze factoren hebben invloed op elkaar en zorgen er als geheel voor dat incidenten worden voorkomen dan wel de gevolgen van een toch opgetreden incident worden beperkt. (DJI, 2021).

²⁷ Forensische scherpste is bewustzijn van de patiënt, van zijn of haar stoornis en de forensische setting. Het is het kunnen herkennen van zelfs subtiele signalen van mogelijke escalatie, het eigen onderbuikgevoel, de capaciteit om hierover met collega's te communiceren en de bereidheid om te handelen wanneer nodig, en de realisatie dat dit in zichzelf ook een effect op de patiënt kan hebben (Clercx et al., 2020).

²⁸ Zie inspectiebrieven '[Zorgen Inspecties kwaliteit taakuitvoering JJI's](#)' van 4 juli 2019 en '[Bevindingen monitor personele bezetting en veranderde doelgroep JJI's en scholen](#)', van 15 januari 2021 en voor de voortgang '[Stand van zaken intensief toezicht JJI's](#)', van november 2022 en het nieuwsbericht: '[Inspecties: Rem op plaatsingen JJI's](#)' van 10 november 2022. En zie ook de [inhoudelijke beleidsreactie](#) van de Minister voor Rechtsbescherming van 23 februari 2023.

3. Leer- en verbeterpunten

Uit het onderzoek volgen een aantal leer- en verbeterpunten. In februari 2023 hielden de inspecties een reflectiebijeenkomst met het management van de RJJJ en de verantwoordelijk leidinggevendenden van de RJJJ Den Hey-Acker en de school. Het doel was om de eerste bevindingen van het onderzoek te delen en kennis te nemen van de verbeteracties die de RJJJ direct naar aanleiding van het steekincident in gang zette²⁹, om zodoende gerichtere conclusies en aanbevelingen te geven. Bovendien bood dit de inrichting de kans om sneller verbetermaatregelen op te pakken. De inspecties en de RJJJ Den Hey-Acker hebben hierbij de knelpunten en verbeterpunten rondom de personeelskrachte niet opnieuw geagendeerd als verbeterpunt omdat hier al een traject op gaande was naar aanleiding van het intensieve toezicht van de inspecties. In bijlage 3 is opgenomen wat de RJJJ Den Hey-Acker en het bestuursbureau van de RJJJ zelf in werking hebben gezet. Hieronder staan de aanvullende en specifiekere aanbevelingen van de inspecties aan de RJJJ Den Hey-Acker.

De inspecties komen op de thema's: informatieoverdracht, risico-inschatting agressie en geweld, opleiding en trainingen en drugontmoediging tot de volgende leer- en verbeterpunten:

Aan de RJJJ Den Hey-Acker:

1. Verbeter de informatie-uitwisseling omtrent jongeren met betrekking tot (veiligheids)-risico's tussen alle disciplines, zodat een multidisciplinaire aanpak mogelijk is en de benodigde handelingen bij eenieder bekend zijn en daarmee gewerkt wordt aan het gemeenschappelijk doel: opvoeding en terugkeer in de maatschappij en de kans op recidive te verminderen.
2. Heb meer aandacht voor de interne veiligheid. Zorg per ommegaande voor een actuele en volledige RI&E, inclusief agressie en geweld op alle afdelingen. Betrek hierbij de verschillende disciplines voor een volledig beeld. Dit vergroot de interne veiligheid van het leef-behandel- en leerklimaat. En pas deze aan zodra de situatie verandert.
3. Zorg dat medewerkers voldoende opgeleid en getraind zijn voor deze specifieke doelgroep op het gebied van:
 - a. Penitentiaire en forensische scherpste;
 - b. Omgang met agressie en geweld;
 - c. Bedrijfshulpverlening (BHV). Waarbij van belang is dat de training locatie gebonden is, dat er geoefend wordt met externe hulpverleners en de interne medische dienst en dat er kritisch geëvalueerd wordt. En dat nieuwe groepsleiding over voldoende kennis en vaardigheden beschikt voor de inzet op een leefgroep en daarbij zelfstandig taken uitvoert.
4. Veranker drugontmoediging in de begeleiding en de behandeling van de jongeren en heb daarbij aandacht voor zowel de interne veiligheid als de individuele behandeling.

²⁹ Zie nieuwsbericht DJI '[RJJJ neemt veiligheidsmaatregelen na incidenten](#)', van 2 mei 2022.

Aan DJI en de RJJJ:

- Blijf investeren in het op orde brengen van de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbezetting als belangrijke randvoorwaarde voor een passende behandeling en een verantwoord verblijf, zoals de BJJ voorschrijft.

Vervolg

De inspecties bevelen de RJJJ en DJI aan om de reeds ingezette verbetermaatregelen te continueren, hierbij ook de aanvullende leer -en verbeterpunten op te pakken, de voornemens/ideeën om te zetten in maatregelen en de voortgang van deze maatregelen te monitoren. De inspecties zullen de leer - en verbeterpunten meenemen in hun intensieve dan wel reguliere toezicht.

Bijlage 1 Lijst van documenten

- Aangepast programma groep X
- Actiehandboek Calamiteitenplan RJJJ Den Hey-Acker, versie 0.22
- Audit SSH Justitiële Jeugdinrichtingen Schouw- Locatie Den Hey-Acker, 8 oktober 2019
- Basishandleiding YOUTURN, DJI, juni 2015
- Beleidskader BHV DJI en de bijbehorende toolkit oefenjaarkalender, september 2019
- Beleidskader Opvang en Nazorg na schokkende gebeurtenissen voor medewerkers van DJI en RvdK, juli 2020
- Besluit van 15 januari 1997, houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit), Staatsblad 1997, 263
- Besluit van 5 juli 2001, houdende vaststelling van het Reglement justitiële jeugdinrichtingen en daarmee verband houdende wijziging van enkele besluiten, Staatsblad 2001, 350
- Bezetting zorg- en hulpverleners groep X
- BHV-melding
- Brief invoering actiehandboek calamiteiten DJI, 2 oktober 2017
- Brief maatregelen RJJJ, 2 mei 2022
- Brief stand van zaken zes maatregelen RJJJ, 23 januari 2023
- Calamiteitenmanagement verklaring "Actiehandboek calamiteiten", RJJJ Den Hey-Acker, 12 januari 2018, laatst gewijzigd 1 juni 2021
- Dagrapportage betrokken jongeren
- DJI 2025: Robuust en Flexibel, Strategisch Personeelsplan DJI 2019-2024, versie 1.00, 14 mei 2019
- Het leefklimaat in justitiële inrichtingen van M. Boone, M. Althoff, F. Koenraadt, van het Willem Willem Pompe Instituut voor strafrechtswetenschappen, Utrecht en de Vakgroep Strafrecht en Criminologie, Rijksuniversiteit Groningen, in samenwerking met Boom criminologie, Den Haag 2016
- Interne communicatie nazorg personeel en jongeren
- Jongerendossiers betrokken jongeren
- Kamerbrief Uitkomst herbezinning residentieel onderwijs, 31 maart 2023
- Landelijke uniforme richtlijn overlijden in een justitiële inrichting, 28 oktober 2009
- Minutenlijsten van 15 en 16 april 2022
- Monitoregevens JJI's
- Notulen team overleggen van 30 november tot en met 31 mei 2022
- Overzicht lesuitval groep X
- Overzicht opleidingen groepsleiding van oktober 2021 tot april 2022
- Overzicht urine- en kamercontroles
- Procesverbalen politie
- Programmahandleiding Leren van Delict, Intermezzo, april 2017
- RI&E op agressie: plan van aanpak voortgang 2019
- Rooster groep X van 15 maart tot en met 15 april 2022
- Rooster half/half vroege en late dienst
- Roosterverdeling vaste medewerkers en inhuur van 15 maart tot en met 16 april 2022
- Tijdlijn acties naar aanleiding van het incident
- Toetsingskader Audit Safety, Security en Housing, voor de divisie Forensische Zorg en Justitiële Jeugdinrichtingen, onderdeel Justitiële Jeugdinrichtingen, Versie 1.0, 14 maart 2019
- Uitspraak rechtbank Zeeland-West Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:1313

- Veiligheidskader 2020, RJI Den Hey-Acker
- Verslag inzet ambulancedienst
- Visie op de psychiatrische basiszorg in Justitiële Jeugdinrichtingen van DJI, 22 januari 2009
- Visie op de psychiatrische behandeling van jongeren in de Justitiële Jeugdinrichtingen, in de context van het orthopedagogisch leefklimaat van DJI, 28 maart 2014
- Visie op Orthopedagogisch Leefklimaat van DJI, versie 2, 19 juli 2013
- Visie op Veiligheid, Een kwestie van gezond verstand van DJI inclusief bijlage: infographic 'Visie op Veiligheid, januari 2018
- Wet van 18 maart 1999, houdende bepalingen ter verbetering van de arbeidsomstandigheden (Arbeidsomstandighedenwet 1998), Staatsblad 1999, 184
- Wet van 2 april 1998 tot wijziging van enkele onderwijswetten en technische wijziging van enkele andere wetten in verband met het totstandbrengen van onder meer een Wet op het primair onderwijs en een Wet op de expertisecentra, Staatsblad 1998, 228
- Wet van 2 november 2000 tot vaststelling van een Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en daarmee verband houdende wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de jeugdhulpverlening alsmede enige andere wetten (Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen), Staatsblad 2001, 350
- What Is so Special about Forensic Psychiatric Professionals? Towards a Definition of Forensic Vigilance in Forensic Psychiatry, Journal of Forensic Psychology Research and Practice, online first publication, Clercx et al., 2020

Bijlage 2 Normenkader

Toetsingsaspect	Criterium	Omschrijving
Omgang met en behandeling van de jongere zijn passend en gericht op het voorkomen van terugval in criminaliteit	Screening	Jongeren worden gescreend op zorgbehoeften, veiligheids- en beheersrisico's.
	Toegang tot en continuïteit van zorg	Jongeren krijgen de noodzakelijke (psycho) medische en geestelijke zorg.
	Bejegening	Jongeren worden door inrichtingsfunctionarissen respectvol en humaan bejegend. Bovendien is de bejegening van jongeren er op gericht om gewenst gedrag te bevorderen (en dus ook ongewenst gedrag te begrenzen)
	Re-integratieactiviteiten	De JJI bereidt jongeren voor op zijn terugkeer in de maatschappij en de activiteiten zijn gericht om terugval in de criminaliteit te voorkomen.
	Rapportage en documentatie	Het verloop van het verblijf in de JJI en het gedrag jongeren wordt gerapporteerd, geregistreerd en zonodig multidisciplinair uitgewisseld. Dossiervorming draagt bij aan continuïteit in behandeling en opvoeding van de jongeren.
De rechtspositie van jongeren wordt gewaarborgd	Activiteitenprogramma	Het activiteitenprogramma voldoet aan de minima en vindt dagelijks uitvoering.
	Disciplinaire Straffen	Eventuele disciplinaire straffen en maatregelen zijn proportioneel
	accommodatie	De accommodatie, voldoet aan de daarvoor geldende standaarden en de leefomstandigheden zijn hygiënisch.
	Klachten	Eventuele klachten van jongeren zijn bespreekbaar en kunnen ze aanbrengen bij de CvT.
De staat van de (interne) veiligheid draagt bij aan een veilige verblijf voor jongeren en een veilige werksituatie voor personeel	Preventie en beheersing agressie en geweld	Agressie van jongeren wordt gesignaleerd en actief tegengegaan.
	Drugsontmoedigingsbeleid	Invoer, handel en gebruik van drugs worden actief bestreden en er is een aanbod in verslavingsbegeleiding.

Calamiteitenonderzoek RJJJ Den Hey-Acker steekincident

De statische en dynamische beveiliging zijn dusdanig dat de risico's voor de maatschappij geminimaliseerd worden.	Beveiligingsvoorzieningen en beveiligingstoezicht	De organisatorische bouwkundige en technische voorzieningen tegen ontvluchtingen (voorbereiding op onttrekkingen) voldoen aan de geldende eisen en er was voldoende toezicht.
Organisatieaspecten: aan de randvoorwaarden om de taak uit te kunnen voeren wordt voldaan	Personeelsmanagement	De personeelsinzet is kwantitatief en kwalitatief op orde.
	Communicatie / informatie uitwisseling	De interne en externe communicatie functioneren naar behoren.
	Integriteit	Het inrichtingspersoneel oefent de functie integer uit.
	Evaluatie	De JJI evalueert haar uitvoering periodiek en past haar beleid hier zonodig op aan.

Bijlage 3 Leer –en verbeterpunten die de RJJJ Den Hey-Acker tijdens het onderzoek formuleerde

Verbeterpunten naar aanleiding van de eerste terugkoppeling van bevindingen in februari 2023

In februari 2023 heeft er een reflectiebijeenkomst met leidinggevendenden van de RJJJ en de school plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst hebben de inspecties de eerste bevindingen van het onderzoek teruggegeven. De bijeenkomst had als doel de RJJJ Den Hey-Acker in een vroeg stadium op de hoogte te brengen over de bevindingen en om gerichtere conclusies en aanbevelingen te kunnen formuleren. Reeds geconstateerde verbeterpunten konden de RJJJ Den Hey-Acker en de school daarna al oppakken.

Informatie-uitwisseling:

- De RJJJ Den Hey-Acker gaat casuïstiekbespreking in de toekomst meer multidisciplinair insteken d.w.z. met meer disciplines dan alleen met de betrokkene bij het Psycho-medisch overleg;
- De RJJJ Den Hey-Acker gaf aan dat er in het algemeen genoeg bespreekruimte is bij de overdracht. De wijze waarop/ hoe concreet kan structureler weggezet worden in het proces;
- De RJJJ Den Hey-Acker gaf in het kader van de samenwerking met de school aan dat het onderwijsperspectiefplan meer informatie moet bevatten over hoe om te gaan met de problematiek van jongeren;
- De contacten tussen de leefgroep en de school zijn geïntensiveerd en concreter gemaakt. School zet een extra medewerker in die ook met het behandelteam bespreekt hoe om te gaan met risicovol gedrag van een jongere.

Drugsontmoediging:

- De RJJJ Den Hey-Acker richtte naar aanleiding van de calamiteiten een multidisciplinaire werkgroep contrabande op;
- De RJJJ Den Hey-Acker gaf aan hierin verbetering te hebben gemaakt, de beveiliging denkt nu vaker mee. De beveiliging voelt zich beter gehoord en gezien. Teamleiders beveiliging zitten nu aan tafel, denken mee, de risico's worden en gezamenlijk besproken en bepaald. Ook school heeft hier een rol in het beoordelen van maatregelen.

Risico-inschatting:

- RJJJ Den Hey-Acker heeft in overweging om ten aanzien van de uitvoering van de RI&E de focus te verleggen naar het gesprek over de veiligheidsrisico's in plaats van de RI&E te hanteren als een verplichte afvinklijst. Immers vormen het gesprek en de bewustwording bij medewerkers een belangrijke bijdrage aan de algemene veiligheid;
- Tijdens het steekincident liepen te hulp schietende medewerkers naar een voor hun onduidelijke situatie doordat er geen zicht was op de leefgroep vanwege de

dichte deuren. De RJJJ Den Hey-Acker geeft aan dat dit wordt meegenomen bij de ontwikkelingen in de huisvesting. Het zou een overweging kunnen zijn om in alle deuren van de groepen glas te plaatsen. Bij onderwijs is eerder al overal glas in de deuren aangebracht;

- De RJJJ Den Hey-Acker geeft aan dat ze met huisvesting bezig zijn en het plan is om dan meer camera's te plaatsen in de gangen en traphuizen om meer en beter zicht te krijgen op locaties waar de kans op agressie en geweld groter is.

Opleiding en training:

- De RJJJ Den Hey-Acker gaf tijdens het onderzoek aan dat groepsleiders sinds begin 2022 een gerichte opleiding volgen om met jongeren in een JJI te werken;
- Er is meer aandacht nodig voor het volgen van de training in fysieke weerbaarheid voor medewerkers van de RJJJ Den Hey-Acker en de school. De frequentie is inmiddels opgehoogd en geborgd zodat medewerkers daadwerkelijk kunnen deelnemen.

Stand van zaken d.d. februari 2023 op verbetermaatregelen van mei 2022 voor alle RJJJ-locaties

Naar aanleiding van een aantal calamiteiten waaronder deze calamiteit kondigde het bestuursbureau van de RJJJ een aantal verbetermaatregelen aan. Tijdens de reflectiebijeenkomst van het onderzoek koppelde de RJJJ terug wat de stand van zaken was van de invoering van deze verbetermaatregelen. Hieronder staat een weergave van de verbetermaatregelen:

- Ten aanzien van het messengebruik geldt voor alle RJJJ-locaties nog steeds het besluit: geen messen op de leefgroep. Binnen het onderwijs is gezamenlijk gekeken naar de ingebruikname van messen. Implementatie van messen bij de Horeca lessen ging langzamer dan bij de andere locaties, ligt in RJJJ Den Hey-Acker gevoelsmatig toch anders. Er is beleid ontwikkeld ten aanzien van messengebruik. Ook is een werkwijze ontwikkeld om meer dan voorheen multidisciplinair af te wegen of een jongere kan deelnemen aan lessen waar met messen gewerkt wordt;
- Er is een plan van aanpak ontwikkeld voor de gefaseerde terugkeer van messen op de groep. Daarin geldt differentiatie als uitgangspunt wat kan betekenen dat op sommige groepen jongeren onder begeleiding weer mogen koken en op andere groepen messen enkel voor personeel beschikbaar zijn;
- *Invoering See, Think, Act (STA)-methodiek*³⁰: Het bewerkstelligen van een cultuurverandering om daarmee de forensische en penitentiaire scherpste op een hoger niveau te krijgen. De gedachte is: veiligheid maak je met z'n allen en is niet alleen aan de beveiliging. Deze methodiek uit de forensische zorg voor volwassenen richt zich op relationele veiligheid³¹;
- *Multidisciplinaire samenwerking*: Bij verloop is op voorhand veel meer een bewust overleg met de behandelcoördinator waarbij in gezamenlijkheid (ook beveiliging) een risico-inschatting wordt gemaakt;

³⁰ [Handreiking voor relationele veiligheid 'See Think Act' - FFP.](#)

³¹ Bij relationele veiligheid gaat het erom dat de professionele relatie tussen de jongere en de medewerker zodanig is dat hij vrijuit durft te spreken over gevoelens en drijfveren. Dit kan alleen binnen een veilig werk- en leefklimaat.

- *Inzet auditteams en collegiale toetsing op penitentiaire scherpste:* Door middel van 'coaching on the job' wordt bekeken hoe het staat met de forensische en penitentiaire scherpste van medewerkers. Het doel is toetsen bij medewerkers wat de kennis is van (eenvoudige) procedures en richtlijnen rondom veiligheid;
- *Contrabande:* De RJJJ wil graag innoveren om de invoer van contrabande nog meer tegen te gaan. Er is een werkgroep samengesteld van verschillende disciplines om hiertoe te komen. De opleiding voor de beveiliging voor de X-ray controle is weer uitgevoerd. Dronedetectie is ingevoerd om invoer te signaleren. Daarnaast denkt de RJJJ na over innovatieve middelen zoals het installeren van 'overgooidetectie'.
- *Groepsgrootte en druk op de groepsleiding:* De groepsgrootte voor de leefgroepen is op dit moment onveranderd. Het ministerie van OCW heeft middelen toegezegd waardoor de groepen op school kleiner kunnen worden.³² RJJJ en schoolbesturen zijn weer meer in gesprek over het komen tot een integraal dagprogramma dat bijdraagt aan de kwaliteitsverbetering van de RJJJ. De beveiliging heeft 12 fte extra gekregen om taken van de groepsleiding te kunnen overnemen, als ook van de docenten. In de praktijk ziet de RJJJ dat de inzet van een derde groepsleider op de leefgroep meer lucht geeft. De ruimte voor het personeel draagt ook bij aan een lager ziekteverzuim. Daardoor komt er ruimte om aan kwaliteitsbeleid te werken.
- *Leren van incidenten:* De RJJJ wil veel meer sturen op de registratie van incidenten en de evaluatie daarvan om goede analyses te kunnen maken en in beeld te krijgen waar iets niet loopt en/of eventuele hick-ups zitten. De school heeft een eigen incidentenregistratie waarbij zaken op klasniveau en m.b.t. de docent kan worden opgenomen. De Commissie van Begeleiding analyseert de incidenten. De schoolcoördinator zit ook bij de incidentencommissie van de RJJJ Locatie Den Hey-Acker/RJJJ zodat de incidentenregistratie samenkomt.

³² Brief '[Uitkomst herbezinning residentieel onderwijs](#)' van 31 maart 2023.

Inspectie Justitie en Veiligheid

*Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid
niet vanzelfsprekend zijn.*

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Juni 2023

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*